Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 46 (246) | ГОД V | БЕЛАСТОК, 13 ЛІСТАПАДА 1960 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

ВІТАЕМ
II ПЛЕНУМ ГП БГКТ

13 лістапада адбудзецца ІІ-ое пленарнае пасяджэнне Галоўнага Праўлення Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Як мы ўжо паведамлялі, Пленум абмяркуе працу аддзелаў і гурткоў БГКТ. Пытанне вельмі важнае і добра, што яму прысвячаецца асобнае пленарнае пасяджэнне і што яно стала на парозе новага сезона культурнай працы.

ІІ з'езд БГКТ паставіў перад Таварыствам канкрэтныя заданні і рэалізаваць іх павінны не толькі члены прэзідыум ці ГП, але ўсе члены БГКТ. Толькі тады будзем мець добрыя вынікі.

Асноўны цяжар гэтай працы павінны несці аддзелы і гурткі. Толькі тады мы зможам цесна звязацца з вёскай і гэтым самым рэалізаваць асноўны напрамак нашай дзейнасці, на які звяртаюць увагу пастановы ІІ з'езду БГКТ.

Такі правільны напрамак дзейнасці нашага Таварыства гаворыць аб неабходнасці прыцягнення да працы ў БГКТ шырокага грамадскага актыву.

Аналіз дагэтуляшняй працы аддзелаў і гурткоў паказвае, што маем значныя рэзервы мясцовых актывістаў, што яны ў штодзённай працы недастаткова выкарыстаны. Варта на гэта звярнуць асаблівую ўвагу бо ад вырашэння гэтай справы залежыць усебаковая актывізацыя культурнага жыцця нашай вёскі. А гэта неадкладнае заданне, якое стаіць перад намі. Ад яго вырашэння будзе залежыць і эфектыўнасць нашай працы.

Трэба спадзявацца, што Пленум унясе значны ўклад у далейшае развіццё дзейнасці нашага Таварыства.

Сардэчна вітаем удзельнікаў ІІ-ога Пленума БГКТ і жадаем плённых вынікаў у яго працы.

Фрагмент ткацкага цэха ў новапабудаваным баваўняным камбінаце ў Фастах, на Беласточчыне. Тут прадукуюцца высокаякасныя каляровыя тканіны.

Нацыянальныя семінары

У Дэпартаменце культурна - асветнай працы і бібліятэк Міністэрства культуры і мастацтва ў Варшаве адбылася канферэнцыя, прысвечаная міжваяводскім нацыянальным семінарам. У канферэнцыі прынялі ўдзел прадстаўнікі ваяводскіх аддзелаў культуры з тых ваяводстваў, на якіх тэрыторыі пражываюць нацыянальныя меншасці, а таксама прадстаўнікі нацыянальных таварыстваў, існуючых у нашай краіне.

Мэтай канферэнцыі было азнаямленне з праблематыкай, якой будуць прысвечаны нацыянальныя семінары ў бягучым годзе.

Арганізаванне таго роду семінараў Міністэрства культуры запачаткавала яшчэ пяць год таму назад. Першыя семінары былі прысвечаны высвятленню палітыкі Партыі і Урада ў нацыянальных справах. Прашлагодні семінар быў ужо праблемным.

У бягучым годзе міжваяводскі двухдзённы нацыянальны семінар для Беластоцкага і Альштынскага ваяводстваў адбудзецца 2 і 3 снежня ў Белавежы. У гэтым семінары прымуць удзел 32 асобы — прадстаўнікі павятовых рад народовых, аддзелаў культуры, дамоў культуры, бібліятэк, а таксама прадстаўнікі беларускага, украінскага, літоўскага і яўрэйскага нацыянальных таварыстваў.

В. Ш.

СЛУХ НА СЕМЯРЫХ

Фота — Аляксей Казберук

БЕЛАРУСКАЯ ФІЛАЛОГІЯ Ў НОВЫМ АКАДЭМІЧНЫМ ГОДЗЕ

Пасля летніх канікул 46 студэнтаў беларускай філалогіі пры Варшаўскім Універсітэце прыступіла да працы. 13 студэнтаў пятага курса распачало новы навучальны год у палове кастрычніка , пасля шасцітыднёвай практыкі ў беларускіх сярэдніх школах у Бельску - Падляшскім і Гайнаўцы. Студэнткі пятага курса Ольга Федаровіч і Ірміна Павэльская а таксама студэнт чацвёртага курса, Мікола Лобач, пабывалі на практыцы ў Мінскім Дзяржаўным Універсітэце.

21 кастрычніка г. г. на Кафедры беларускай філалогіі адбыўся запазнаўчы вечар студэнтаў старэйшых курсаў з «навічкамі» — малодшымі сябрамі з першага курса. На гэтым вечары студэнты пятага курса дзяліліся сваімі ўражаннямі з пабыўкі ў Мінску і з практыкі ў беларускіх сярэдніх школах на Беласточчыне.

В. Ш.

НА ПАРАДКУ ДНЯ СПРАВЫ КУЛЬТУРЫ

26 кастрычніка, на чарговым пасяджэнні камісіі культуры ГП БГКТ апрацавана план яе дзейнасці да канца 1960 года і на ўвесь 1961 год.

Звернута асаблівую ўвагу на пашырэнне і ўдасканаленне рэпертуару беларускага калектыву песні і танца. Вырашана ўвесці ў яго праграму больш беларускага матэрыялу. На пасяджэнні гаварылася таксама аб забеспячэнні самадзейных вясковых гурткоў свежым і добрым сцэнічным рэпертуарам. У дыскусіі адзначалася неабходнасць арганізавання спецыяльных семінараў для кіраўнікоў вясковых самадзейных гурткоў. Яны адбываліся б штомесячна ў Беластоку і прадугледжвалі б драматычны, харавы і танцавальны напрамкі — найбольш распаўсюджаны на вёсцы.

Ужо зараз усе актывісты БГКТ павінны адгукнуцца на гэтую думку, прысвяціць належную ўвагу больш шпаркаму развіццю самадзейнага руху і абмеркаваць справу, каго паслаць на гэтыя семінары.

На пасяджэнні ўключана ў план справу пашырэння супрацоўніцтва з культурнымі арганізацыямі і ўстановамі, а таксама пашырэнне карыснага супрацоўніцтва з Беларускім таварыствам культурнай сувязі з заграніцай у БССР.

Важным пунктам пасяджэння камісіі была справа актывізацыі творчых гурткоў пры ГП БГКТ: навуковага гуртка, літаратурнага аб'яднання і аб'яднання мастакоў.

(МК)

Кур'ёзы

Па ўзмаху рукі

У многіх англійскіх бальніцах, побач з урачамі, якія выкарыстоўваюць апошнія дасягненні медыцыны, «працуюць» так званыя лекары - спірытуалісты, якія «лечаць» любыя хваробы дотыкам рукі.

230 англійскіх бальніц маюць лекараў - спірытуалістаў.

Усё іх лячэнне заключаецца ў накладанні рукі на хворае месца з пэўнымі заклінаннямі.

Спірытуалісты «лечаць» толькі тых хворых, якія згадзіліся падвергнуцца гэтаму «лячэнню», прычым для іх не адмяняецца прыём лякарстваў і ўрачэбных працэдур, прызначаных звычайным урачом. Такім чынам, найменшае паляпшэнне стану хворага ставіцца ў заслугу спірытуалістам.

Настаўнікі-шпіёны

Нядаўна рад дэпутатаў англійскага парламенту запатрабаваў ад міністра асветы спынення «грубага ўмяшання контрразведкі ў школьнае жыццё». Дэпутаты прывялі прыклады, калі з дапамогаю настаўнікаў вёўся сістэматычны шпіянаж за палітычнымі поглядамі вучняў старэйшых класаў. Апроч таго, агенты разведвальных органаў збіраюць у настаўнікаў звесткі пра былых іх выхаванцаў, асабліва тых, якія актыўна выступаюць у абарону міру.

Дэпутат ад лейбарысцкай партыі Вільям Грыфітс заявіў, што разведвальныя органы разглядаюць кожнага настаўніка, які стаіць на дзяржаўнай службе, як агента. Грыфітс патрабаваў ад міністра асветы гарантый, што настаўнікі не будуць выкарыстоўвацца ў якасці паліцэйскіх шпікаў. З аналагічнай заявай выступілі таксама лейбарысцкі дэпутат Дэвід Уіннік і іншыя. Міністр асветы Дэвід Эклз вымушаны быў прызнаць, што факты шпіянажу за вучнямі з дапамогаю настаўнікаў сапраўды мелі месца, аднак ён абыйшоў маўчаннем пытанне аб недапушчальнасці падобных з'яў у далейшым.

Фотавітрына

«Сімпатыі народа Савецкага Саюза і ўсіх сумленных людзей свету знаходзяцца на старане кубанскага народа, яго барацьбы за незалежнасць, свабоду і прагрэс», — адзначыў прэм'ер Хрушчоў у размове з журналістам Кучоў у размове з журналістамі. Кувага візіту ў СССР.

Людская фантазія неабмежавана. Вялікі пелікан «ахоўвае» адзін з новых жыллёвых кварталаў у Будапешце.

Заходнегерманская і амерыканская ваеншчына цесна сябруе.
На здымку: генерал. Бундэсвера фон Лебенштайн урачыста перадае базу атамных ракет амерыканскаму камандаванню.

Нашыя матацыклы і скутэры заваёўваюць рынкі Азіі і Афрыкі.
На здымку: польскі скутэр «Оса», які праходзіць зараз тэхнічныя выпрабаванні ў Індыі.

Сёмы год вайны ў Алжыры

Мір у Алжыры не азначае нічога больш, як толькі прызнанне жыхарам краіны права на самавызначэнне, на вырашэнне свайго ўласнага лёсу, пакліканне сваёй улады. Гэтыя правы прыслугоўваюць кожнаму народу незалежна ад таго, на якой геаграфічнай шырыні ён жыве. Калі разыходзіцца пра алжырцаў, дык сучасны французскі ўрад і група каланізатараў - ультрасаў адмаўляюць ім гэтых правоў.

Асноўнай прычынай упартасці, з якой французы вядуць гэтую брудную вайну, з'яўляецца прысутнасць у Алжыры каля мільёна грамадзян французскага пахаджання, якія тут жывуць. Менавіта, яны намагаюцца накінуць уладу Францыі васьмі мільёнам алжырцаў.

Упартасць багатых груп французскіх каланізатараў — гэта прычына таго, што ў Алжыры ўжо 6 год працягваецца крывавая вайна, у якой гінуць дзесяткі тысяч алжырцаў і французаў. Гэтая вайна прагліпула ўжо сотні мільярдаў франкаў, пазбавіла людзей іх маёмасці, дамоў, разбіла тысячы сем'яў.

Спярша французскаму ўраду здавалася, што ўдасца зламаць супраціўленне паўстанцаў, колькасць якіх ацэньвалася на 12 тысяч людзей. Супраць гэтай малой, дрэнна ўзброенай але на ўсё гатовай групы людзей скіравана па-сучаснаму ўзброеную, дасканала абучаную чатырыстатысячную армію. Калі не памагла адкрытая барацьба, пачалася плановая пацыфікацыя гэтай вялізнай тэрыторыі. Суседнія мусульманскія краіны — Туніс і Марока — аддзелены ад Алжыра драцянымі загародамі, праз якія плыве ток высокага напружання. Паўстанне павінна было памерці натуральнай смерцю.

Аднак ані пацыфікацыя, ані шчыльныя кардоны не прынеслі Францыі доўгачаканых вынікаў. Паўстанцы арганізавалі ўжо рэгулярную армію, якая ўсцяж лепш узбройваецца. Зараз нават французы ацэньваюць сілы Фронта Нацыянальнага Вызвалення Алжыра на звыш 100 тысяч салдат. Паўстанцы маюць сваё камандаванне, свой урад, прызнаны ўсімі арабскімі і большасцю афрыканскіх і азіяцкіх краін, урад, які прызнаюць сацыялістычныя дзяржавы. На працягу шасці год дробных партызанскіх стычак алжырская вайна ператварылася ў канфлікт, які мае міжнароднае значэнне, які хвалюе думкі і пачуцці чалавецтва.

Калі два гады таму назад дэ Голь прыходзіў да ўлады, здавалася, што растуць надзеі на заканчэнне гэтай вайны. Новы прэзідэнт абяцаў алжырцам права на самавызначэнне, аднак усё гэта мела адбыцца пад кантролем французскіх штыкоў і толькі пасля капітуляцыі паўстанцкіх сіл.

Французскі прэзідэнт аказаўся дрэнным псіхолагам. Народ, які правіў ужо мора крыві ў барацьбе за сваю незалежнасць, не зложыць аружжа. Зараз ужо сёмы год працягваецца вайна ў Алжыры. Паўстанцы на яго пачатку кінулі лозунг барацьбы аж да поўнай перамогі.

Калі сёння французскі ўрад не хоча перагавораў з прадстаўнікамі Фронта Нацыянальнага Вызвалення, тады адзінай сілай, якая можа закончыць алжырскую вайну, з'яўляецца Арганізацыя Аб'яднаных Нацый. XV Сесія ААН будзе абмяркоўваць прапанову арабскіх краін аб правядзенні ў Алжыры свабодных выбараў пад міжнародным кантролем. Арганізацыя Аб'яднаных Нацый мае тады шансу праявіць сваю адданасць прынцыпам незалежнасці кожнага народа.

Каб толькі гэта шанса была належным чынам выкарыстана.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Аляксандр Бяляеў

ГАЛАВА прафесара ДАУЭЛЯ

Пераклад Хведара Усініча

Паабедаўшы, Ларэ пабег на тэнісную пляцоўку. Брыке крыху спазнілася. Яна ўсцешылася, убачыўшы, што ён чакае на яе!

— А дзе ж ваша ракетка? — расчаравана спытала яна. — Ці вы сёння не будзеце вучыць мяне?

Ларэ ўжо некалькі дзён вучыў Брыке гуляць у тэніс. Яна была вельмі здольнай вучаніцай. Але Ларэ ведаў таямніцу гэтай здольнасці; яна мела трэніраванае цела Анжэлікі, якая была выдатнай тэнісісткай. Калісь яна сама вучыла Ларэ пэўных удараў. І цяпер Ларэ трэба было толькі дапасаваць трэніраванае цела Гай да яшчэ не трэніраванага мозгу Брыке, — замацаваць у яе мазгах прывычныя рухі цела. Часам рухі Брыке былі няўпэўненыя, вуглаватыя. Але часта, нечакана для сябе, яна рабіла надзвычай спрытныя рухі. Яна, напрыклад, вельмі здзівіла Ларэ, калі пачала падаваць «рэ-

заныя мячы», — як ніхто не вучыў гэтага. А гэтым спрытным і трудным прыёмам ганарылася Анжэліка. І, гледзячы на рухі Брыке, Ларэ часам забываў, што гуляе не з Анжэлікай. Менавіта, у час гульні ў тэніс у Ларэ ўзнікла ласкавае пачуццё да «адроджанай Анжэлікі», як часам называў ён Брыке.

Брыке стаяла побач Ларэ, засланіўшыся ракеткай ад заходзячага сонца. Гэта быў адзін з жэстаў Анжэлікі.

— Сёння мы не будзем гуляць.

— Як шкада! А я хацела б пагуляць, хоць у мяне мацней, чым заўсёды, баліць нага, — сказала Брыке.

— Мы едзем у Парыж.

— Зараз?

— Неадкладна.

Па дарозе ў Парыж нага ў Брыке разбалелася не на жарты. Ларэ ўспакойваў яе як мог. Гэтае падарожжа яшчэ больш зблізіла іх.

Ларэ і Артур Дауэль вырашылі змясціць Брыке ў невялікім доме бацькі Ларэ, на канцы авен'ю д'ю Мэн.

Хворую палажылі ў даволі ўтульным пакоі на вялікім старасвецкім ложку пад балдахінам. Брыке ўздыхнула, адкідваючыся на горку падушак.

— Вам неабходна запрасіць лекара і сідзелку, — сказаў Ларэ. Але Брыке рашуча запярэчыла. Яна баялася, што новыя людзі данясуць на яе.

З вялікай цяжкасцю Ларэ ўгаварыў яе паказаць нагу свайму сябру, маладому лекару, і запрасіць у сідзелкі дачку кансержа.

Гэты кансерж служыць у нас дваццаць год. На яго і яго дачку поўнасцю можна давярыцца.

Лекар агледзеў нагу, загадаў рабіць кампрэсы,

успакоіў Брыке і выйшаў у другі пакой.

— Ну, як? —спытаў, хвалюючыся, Ларэ.

— Пакуль сур'ёзнага нічога няма, але сачыць трэба. Я буду наведваць яе праз дзень. Хворая павінна мець абсалютны спакой.

Ларэ кожную раніцу наведваў Брыке. Аднойчы ён ціха ўвайшоў у пакой. Сідзелкі не было. Брыке драмала або ляжала з закрытымі вачыма. Дзіўна, яе твар, здавалася, усё больш маладзеў. Цяпер Брыке можна было даць не больш дваццаці год.

Ларэ на пальчыках падыйшоў да ложка, нагнуўся, доўга глядзеў на гэты твар і... раптам чула пацалаваў у лоб.

Брыке памалу падняла павекі і паглядзела на Ларэ. Бледная ўсмешка мільганула на яе губах.

— Як вы чуецеся? — спытаў Ларэ. — Я не разбудзіў вас?

— Не, я не спала. Дзякую, чуюся добра. Калі б не гэты боль...

— Доктар гаворыць, што нічога сур'ёзнага. Ляжыце спакойна, і хутка вы папраціцеся...

Увайшла сідзелка. Ларэ кіўнуў галавою і выйшаў. Брыке правяла яго чулым позіркам. У жыцці яе ўвайшло нешта новае. Яна хацела хутчэй папраўіцца. Кабарэ, танцы, шансанеткі, вясёлыя п'яныя наведвальнікі «Ша-нуар» — усё гэта адыйшло кудысьці далёка, страціла сэнс і цану. У сэрцы яе нараджаліся новыя мары аб шчасці. Магчыма, гэта быў найбольш цуд «пераўвасаблення», аб якім не падазравала яна сама, не падазраваў і Ларэ! Чыстае, дзявочае цела Анжэлікі Гай не толькі амаладзіла галаву Брыке, але і змяніла рух яе думак. Бесцырымонная співачка з кабарэ пераўвасаблялася ў скромную дзяўчыну.

ы хіба памятаеце міф старажытнай Грэцыі аб тым, як малады і бясстрашны Язон накіраваўся на Каўказскае ўзбярэжжа Чорнага мора, у Калхіду, каб знайсці залатое руно цудоўнага барана. Яго быстраходны «Арго» паспяхова адбыў плаванне, і старая Медэя, убачыўшы мужнага Язона і яго таварышоў, з радасцю аддала сваю чарадзейскую сілу на службу дапытлівым смельчакам.

Карэспандэнцыя з БССР

УНІВЕРСІТЭТЫ КУЛЬТУРЫ

Я ўспомніў аб подзвігу арганаўтаў глыбокай старажытнасці дзеля таго, каб параўнаць іх з нашымі людзьмі, якія накіроўваюцца ў смелае плаванне па акіяну чалавечай культуры зусім не дзеля славы і асабістай выгады, а з-за арганічнай патрэбы даведацца як мага больш і лепш.

Універсітэты культуры ўзніклі зусім нядаўна — год—два таму. Зараз нават цяжка сказаць, дзе ўпершыню з'явілася ідэя іх стварэння. Але з'явіўшыся, яна хутка заваявала розум многіх тысяч людзей.

У Беларусі зараз налічваецца больш сарака універсітэтаў культуры. Яны ўжо існуюць ва ўсіх буйнейшых гарадах, у шматлікіх раённых цэнтрах і некаторых вёсках.

Але што прадстаўляюць сабой гэтыя універсітэты? Даць дакладна сфармуляваны адказ яшчэ цяжка, бо хоць яны і існуюць, але станаўленне іх па сутнасці яшчэ не закончана, і найлепшы варыянт будзе знойдзены ў працэсе практыкі

На сённяшні дзень ужо акрэсліліся два асноўныя тыпы універсітэтаў культуры. Першы — такі, напрыклад, створаны ў Гомелі — мае факультэцкую структуру. На розных факультэтах слухачы знаёмяцца з пытаннямі гісторыі і практыкі тэатральнага мастацтва, музыкі, літаратуры, кіно, эстэтыкі. Другі тып (пераважаючы) — не мае факультэтаў, заняткі не маюць строгай спецыфікацыі праграмы і разбіўкі слухачоў на прадметныя групы. Тут іх дзяленне адбываецца толькі па вытворча - тэрытарыяльнаму прынцыпу. Напрыклад, на прадпрыемстве, дзе ёсць многа жадаючых наведваць універсітэт культуры, арганізуецца спецыяльнае аддзяленне універсітэта, якое працуе па той жа праграме, што і асноўнае. Гэта звальняе слухачоў ад паездак, эканоміць дарагі час і стварае лепшыя ўмовы для заняткаў.

Члены Універсітэта культуры Аршанскага ільнакамбіната маляр ткацкага цэха Ф. Янковіч (злева) і ткачыха Л. Астраух на занятках у студыі выяўленчага мастацтва.

Так арганізаваны універсітэты культуры, напрыклад, у Віцебску і Гродне.

У праграмы ўключаюцца пытанні, сума якіх дазваляе пазнаёміцца з лепшымі дасягненнямі савецкай культуры і перадавой культуры Захада. Напрыклад, з галіны эстэтыкі чытаюцца лекцыі аб форме і змесце, аб мастацтве як форме адлюстравання рэчаіснасці. Музыкальны цыкл складаецца з тэм аб творчасці кампазітараў-класікаў і буйнейшых стваральнікаў сучаснай музыкі. У раздзеле тэатразнаўства разглядаецца гісторыя музычнага і драматычнага тэатру, аб акцёрскім і рэжысёрскім мастацтве, вядзецца азнаямленне з прынцыпамі стварэння і разбор пейзажнага, партрэтнага і жанравага жывапісу і г. д.

Перад слухачамі часта выступаюць пісьменнікі, мастакі, кампазітары, дзеячы тэатру і кіно; паказваюцца сцэны са спектакляў, дэманструюцца мастацкія і дакументальныя фільмы.

Трэба зазначыць, што нашы універсітэты культуры ўзніклі і працуюць на самадзейнай аснове. Ніхто з кіраўнікоў зарплаты не атрымлівае: гэта грамадскае даручэнне. Кіруе ўсёй практычнай дзейнасцю універсітэта культуры Савет універсітэта, які выбіраецца адкрытым галасаваннем на сходзе слухачоў.

З усяго гэтага вынікае, што універсітэты культуры — гэта масавыя самадзейныя культурна - асветныя ўстановы. Універсітэты культуры павінны быць сродкам, дапамагаючым шырокім масам працоўных здабываць універсальныя веды, якія не могуць даць спецыяльныя навучальныя ўстановы і якія так неабходны будаўнікам камуністычнага грамадства.

Ю. ТАРАН

Фальклор Беласточчыны

«Нам продкаў кемнасць захавала
Шмат весцяў дзіўных з быўшых год...»
(Я. Купала, «Магіла льва)

ЛЕГЕНДЫ І ПАДАННІ

Легенды і паданні належаць да выпрацаванай простым народам на працягу стагоддзяў скарбніцы нацыянальнай культуры, якую мы называем фальклорам. У іх зжыліся і здружыліся дзве адвечна непрымірымыя рэчы: гістарычная праўда і выдумка - фантазія. Высокае майстэрства пабудовы гэтых народных твораў, іх займальнасць і глыбокі змест сведчаць аб нязгасным імкненні простых людзей апаэтызаваць і асэнсаваць мінулае наваколля, у якім яны жывуць і працуюць.

ЖЫВАЯ ВАДА

Калі ў вёсцы Сасіны стаяла яшчэ старая царква, каля яе біла крыніца з жывою вадою. Сходзіліся туды людзі і сляпыя, і храмыя, а калі ўмыліся жывою вадою дык адходзілі здаровымі. Слава аб крыніцы цудоўнай ішла далёка па свеце. Усё больш і больш прыходзіла з розных старон і краёў людзей няшчасных да цудадзейнай крыніцы па вылячэнне.

Аднаго разу прыйшла аднейчуль да крыніцы знатная пані з хворым сабакам. Яна без спросу ў людзей выкупала сабаку ў жывой вадзе.

— Што ты робіш? — абурыліся хворыя і калекі. — Ці ж можна купаць у цудоўнай крыніцы нячыстае стварэнне?

— Мой сабака чысцейшы ад вас паганых, — фанабэрыста

(Працяг на стар. 5).

У той час, як Ларэ быў поўнасцю заняты клопатамі аб Брыке, Артур Дауэль збіраў даведкі аб доме Керна. Ад часу да часу сябры раіліся з Брыке, якая гаварыла ім усё, што ведала аб доме і людзях, якія ў ім жылі.

Артур Дауэль вырашыў дзейнічаць вельмі асцярожна. Трэба весці справу так, каб да апошняга моманту Керн не падазраваў, што на яго ўжо вядзецца атака.

— Перадусім трэба даведацца, дзе жыве мадэмуазэль Ларан, — сказаў ён Ларэ. — Калі яна не заадно з Кернам, то шмат нам паможа.

Даведацца адрас Ларан не прадстаўляла вялікай цяжкасці. Але калі Дауэль наведаў кватэру, яго чакала расчараванне. Замест Ларан ён застаў толькі яе маці.

— Ці магу я бачыць мадэмуазэль Ларан? — спытаў ён.

Старая са здзіўленнем паглядзела на яго.

— Маю дачку? Маёй дачкі няма дома. Яна ў бальніцы.

— У бальніцы? У якой бальніцы?

Дауэль даведаўся, што Керн паведаміў мадам Ларан, што яе дачка захварэла нервовым расстройствам і яе адвезлі ў бальніцу для псіхічна хворых.

— Я ненавіджу гэтага Керна, — гаварыла старая, выціраючы хусткай слёзы. — Гэта ён давёў маю дачку да вар'яцтва.

«Не, у гэтым доме не можа быць супольнікаў Керна» — падумаў Артур Дауэль.

— Мадам, — сказаў ён, — я не менш вас ненавіджу Керна. Мне патрэбна была ваша дачка, каб звесці з Кернам [illegible] рахункі і... выявіць яго злачынствы

Мадам Ларан ускрыкнула.

— О, не хвалюйцеся, ваша дачка не замешана ў гэтых злачынствах.

— Мая дачка памрэ, чым зробіць злачынства, — горда адказала Ларан.

— Я хацеў скарыстаць з паслуг мадэмуазэль Ларан, але цяпер бачу, што ёй самой неабходна аказаць паслугу. Я маю падставы меркаваць, што ваша дачка не звар'яцела, што яе замкнуў у дом вар'ятаў Керн.

— Але чаму? Навошта?

— Менавіта таму, што ваша дачка хутчэй памрэ, чым зробіць злачынства, як вы сказалі. У якой бальніцы ваша дачка?

Артур даведаўся, што бальніца знаходзіцца пад Парыжам у Ско і з'яўляецца ўласнасцю прыватнага лекара Равіно.

— Ах, я ездзіла туды! — сказала старая. — Але мяне нават не пусцілі на панадворак.

— Я ўсё - такі пастараюся пабачыцца з вашай дачкою.

Артур запісаў адрас і выйшаў. Ён вырашыў неадкладна сустрэцца з Ларэ і накіраваўся на авен'ю д'ю Мэн. Каля доміка стаяў аўтамабіль Ларэ.

Дауэль быстра падняўся на другі паверх.

— Артур, якое няшчасце! — сустрэў яго Ларэ.

— У чым справа?

— О!.. — прастагнаў Ларэ. — Яна ўцякла...

— Хто?

— Мадэмуазэль Брыке, зразумела!

— Уцякла? Але чаму? Гавары ж, урэшце, з сэнсам!

— Учора нага Брыке спухла і зсінела, — пачаў Ларэ. — Я паклікаў лекара. Ён сказаў, што пачалася гангрэна. Неабходная аперацыя. Лекар загадаў неадкладна завезці хворую ў бальніцу. Але Брыке ні за што не згаджалася. Яна баялася, што ў бальніцы звернуць увагу на шрамы на яе шыі. Яна плакала і гаварыла, што павінна вярнуцца да Керна. Керн папярэджваў яе, што ёй неабходна застацца ў яго да поўнага «выздараўлення». Яна не паслухалася яго і цяпер жорстка пакарана. І яна верыць Керну як хірургу. Усе мае намаганні адцягнуць яе ад гэтай думкі не далі пажаданых вынікаў і я вырашыў прымяніць хітрасць. Я сказаў, што сам адпраўлю яе да Керна, думаючы перавезці яе ў бальніцу. Але мне неабходна было папярэдзіць знаёмых лекараў, каб сапраўды таямніца «ўваскрашэння» Брыке не выявілася. І я адлучыўся на гадзіну. Я хацеў перахітрыць Брыке, але яна перахітрыла мяне і сідзелку. Яна паднялася, падышла да тэлефону і выклікала мяне. Пагаварыўшы па тэлефону Брыке сказала сідзелцы, што я быццам бы ўсё ўладзіў і прашу яе неадкладна ехаць у бальніцу. І Брыке папрасіла сідзелку выклікаць аўтамабіль, затым з яе дапамогай дабралася да аўтамабіля і ад'екала, адказаўшыся ад паслуг сідзелкі. Вось, што ад яе засталося, і Ларэ падаў для Артура лісток паперы, на якім карандашом наспех было напісана некалькі слоў:

«Ларэ, выбачце мне, я не магу паступіць інакш. Я вяртаюся да Керна. Не наведвайце мяне. Керн паставіць мяне на ногі, як ужо зрабіў гэта раз. Да хуткай сустрэчы, — гэта думка ўцяшае мяне».

— Нават подпісу няма.

— Звярні ўвагу, — сказаў Ларэ, — на почырк. Гэта почырк Анжэлікі... Артур! — раптам усклік-

(Працяг на стар. 7)

УЗОРНЫ РАДНЫ

Нездарма выбралі сяляне Міхася Кулака з Гарасімовіч радным і ў грамадскую раду, і ў павятовую ў Дуброве. Міхась Кулак сваім прыкладам умее заахвоціць сялян да ўсяго таго, што новае, што добрае, што людзям жыць дапамагае.

Міхась Кулак першы распачаў барацьбу з пустазеллем на палях. Пачаткова з яго смяяліся.

— Хто ж гэта бачыў, каб звяртаць нейкую ўвагу на чартапалох ці іншае зелле. Век яно расло на палях і далей расці будзе. Ад таго ж яно і зелле, — гаварылі ў вёсцы. Але калі Міхась Кулак дзякуючы ўпартай барацьбе з пустазеллем, сабраў шмат лепшы, чымся другія ўраджай, дык людзі перасталі смяяцца. На другі год шмат сялян уключылася да барацьбы з пустазеллем. Ураджай у аколіцы шмат палепшыўся.

Калі Міхась Кулак першы ў аколіцы пачаў вырошчваць кукурузу, таксама пачалі з яго смяяцца.

— Хто ж гэта бачыў, — гаварылі, — каб на нашых пясках расла кукуруза. Ды і навошта яна патрэбная.

Але калі прадбачлівы гаспадар восенню сабраў нядрэнны ўраджай гэтай карыснай расліны і калі яго каровы пачалі даваць больш малака ад другіх і свінні хутка круглець, у аколіцы шмат сялян пачало сеяць кукурузу. Радны Міхась Кулак цяпер вельмі аўтарытэтны чалавек у аколіцы. Аднавяскоўцы слухаюць яго з належнай увагай, часта да яго заходзяць параіцца ў розных справах.

— Чаму не паслухаць разумнага чалавека, — гавораць яны.

Нядаўна Міхась Кулак супольна з сакратаром сельгасгуртка — Станіславам Станіслаўчыкам — арганізаваў у Гарасімовічах супольную пастаўку нарыхтовак дзяржаве. Да пункту скупу ў Дуброве прыехала каля 15 фурманак, нагружаных збожжам гарасімовіцкіх сялян. Узначальваў радны Міхась Кулак.

Аўтарытэт — гэта важная справа.

(вб)

НЯЗГОДА РУЙНУЕ

Добра жылі паміж сабою родныя браты Аляксандр і Віталі Раманчукі з Сідэркі. Іх жонкі дружылі паміж сабою. Але вось пачалося ад таго, што падзялілі напалам 4 га зямлі.

Зараз іх палоскі шырынёю толькі па 3 метры, а даўжынёю, як у аднавяскоўцаў, больш, чым 2 км. Трэба было падзяліцца і будынкамі. І тут прычынай нянавісці паслужылі дзверы ад хлява. Успакоіла іх толькі міліцыя, якая прыехала са старшынёй Прэзідыума ГРН.

*

Анатоль Цюрук з Шастакоў імкнецца адабраць ад свайго суседа Уладзіміра істужку зямлі, шырыня якой толькі 15 сантыметраў. Ён перастаўляе капцы на калёнію Уладзіміра Місаеда і гэтых 15 см зямлі ўздоўж сваёй калёніі беззаконна хоча забраць ад свайго суседа. Гэтыя інтрыгі не даюць ім спакойна жыць.

*

Іван Андрушкевіч з Патрабоўшчыны цэлы час заворвае для свайго суседа Баляслава Рашкоўскага даезд да калёніі. Каб прыйшлося купіць гэты кавалак зямлі, трэба было б заплаціць не больш 500 злотых.

Ужо даўно судзіцца Іван Андрушкевіч з Баляславам Рашкоўскім. Многа грошай ён патраціў на адваката і на аплату коштаў суда, каб адабраць кусок зямлі ад свайго суседа. Іван Андрушкевіч хоча паставіць на сваім. Ён кажа:

— Яшчэ адну карову прадам на суды і ўсё роўна даб'юся таго, што ліквідуецца тут дарога для Рашкоўскага, а гэты кавалак зямлі будзе мне належыць.

Вядома, Іван Андрушкевіч усё гэта робіць беспадстаўна. Але ж ён мае 22 га зямлі і яшчэ яму мала. Думае што ўдасца яму «пераканаць» суд.

Да чаго толькі не вядзе прагнасць чужога!

М. СВАЯК

НЯВЫКАРЫСТАНЫЯ РЭЗЕРВЫ

Гарыстая аколіца ля вёскі Коматаўцы. Толькі з усходу нізіна, па якой плыве рэчка Свіслач. Шмат тут хмызнякоў, зямля не дае многа ўраджаю, асабліва таму, што нізкая тут культура сельскай гаспадаркі. Сяляне гаспадараць на вузкіх палосках, даўжыня якіх цягнецца некалькі кіламетраў. Жыхары Коматаўцаў жывуць незаможна, аб чым гаворыць выгляд вёскі.

Але ў Коматаўцах ёсць магчымасці атрымоўваць вышэйшыя ўраджаі з палёў і сенажацяў, а гэта значна прычыніцца да ўзняцця жыццёвага ўзроўню гаспадароў.

Па-першае, ёсць у вёсцы супольны выган. Ад дзядоў і прадзядоў пасуцца на ім каровы. Гэты выган зараз нельга назваць пашай: тут вялікія купы, паратаптаныя жывёлай глыбокія сцежкі. Трава тут зусім не хоча расці. Апрача таго, на выгане капаюць торф, ды капаюць яго без ніякага плана, дзе каму спадабаецца. Па гэтай прычыне марнуецца многа торфу і пашы. І яшчэ адна справа. Такое бесталковае выкарыстоўванне торфу на паліва выклікала тое, што цяпер на выгане многа глыбокіх ям, напоўненых вадой. У мінулым годзе ў адной такой яме ўтапілася карова. Сёлета сяляне Коматаўцаў таксама неаднойчы выцягвалі кароў з гэтых «лавушак».

Вядома, што такога непарадку на выгане магло б не быць. Можна было б капаць торф у адным месцы і не столькі, колькі каму падабаецца, а акрэсленую колькасць. Тады не было б так, што гаспадары не паспяваюць забяспечыць сябе торфам на зіму, а другія здабываюць яго столькі, што супольнае паліва вязуць на кірмаш. І вось гэта часта выклікае ў вёсцы непатрэбныя сваркі.

Выган у Коматаўцах зараз не прадстаўляе вялікай вартасці. А ён жа мог бы даваць вельмі многа карысці, калі б належна яго загаспадараваць. Тады ён быў бы добрай пашай. Апрача таго, торф на выгане можна выкарыстоўваць як угнаенне палёў. Гэта значна павялічыла б іх ураджайнасць.

У Коматаўцах, як і ў суседніх вёсках, вельмі кіслая глеба. Неабходнае вапнаванне глебы, але, на жаль, гэтай справай не цікавяцца сяляне. Аднаўленне сеўнага матэрыялу, шырокае выкарыстанне мінеральных угнаенняў, барацьба з пустазеллем таксама не набрала там належнага размаху. Адным словам, шмат у вёсцы нявыкарыстаных рэзерваў у сельскагаспадарчай вытворчасці.

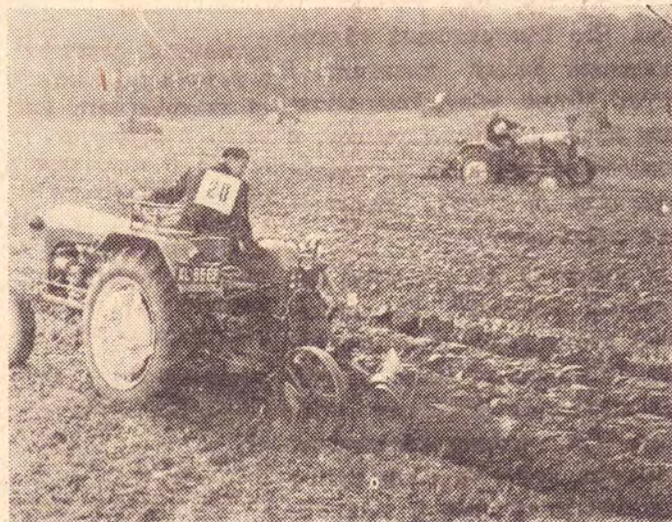
Партыйнай арганізацыі Коматаўцаў неабходна на ўсе гэтыя справы звярнуць увагу і гэтым самым прычыніцца да ажыццяўлення пастаноў VI Пленума ЦК ПАРП.

М. Х.

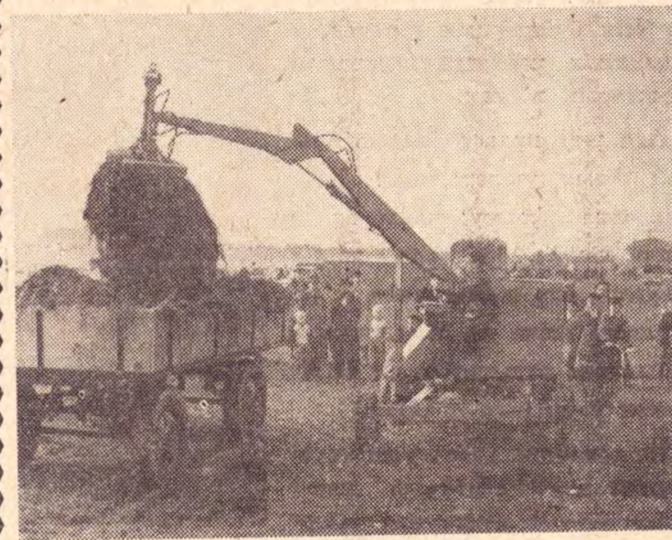
Гэтага яшчэ не было

ТРАКТАРАГОНКА...

Усялякага роду конкурсы, спаборніцтвы, гонкі — такі ўжо наш дваццаты век. Не абмінуў ён таксама і сельскай гаспадаркі. Не верыце, дык, калі ласка, пабачце і прачытайце ніжэй.

У мясцовасці Чэмпінь (Познанскае ваяводства) знаходзіцца Цэнтр тэхнічнага прагрэсу. У гэтым годзе адбыўся чацвёрты краёвы конкурс на найлепшага аратага. Умовы конкурсу былі даволі цяжкія: ацэнка тэхнічнага стану абсталявання, ворыва і конкурс на тэхнічную спраўнасць абсталявання. У конкурсе прыняла ўдзел 16 трактарыстаў. Пераможцам аказаўся Тадэуш Рахвалік — трактарыст з Сельскагаспадарчага тэхнікума ў Еленяй Гужэ. Яго мы і бачым на здымку.

У часе краёвага конкурсу на найлепшага трактарыста ў Чэмпіні, дэманстраваліся сельскагаспадарчыя машыны. На нашым здымку ЗОУ-500, а інакш кажучы, навейшы грузчык для гною.

МІЛЕЙ КАМБІ

У канцы снежня 1959 года праўленне ГС у Мілейчыцах (Сямяціцкі павет) сцвердзіла, што да выканання фінансавага плана за 1959 год нехапае ім каля 30 тыс. злотых. На нейкія крокі з мэтай інтэнсіфікацыі тавараабароту ў крамах, падначаленых праўленню мілейчыцкага ГС-у, не было ўжо часу. Канчаліся апошнія гадзіны старога года. Аднак гэтае праўленне вырашыла стаць хаця б на галаве, але план выканаць. Спярша «узгоднена» з кіраўніцтвам спулдзельчай касы ашчаднасці, якая вядзе для ГС-у грашовае абарачэнне, што будзе яна дадаткова прымаць грошы ад прадаўшчыкоў 1 студзеня ўжо 1960 года і запісваць іх як уплывы з папярэдняга дня г. зн. з 31 снежня яшчэ 1959 года.

Гэтага, аднак, усё ж было мала, каб нагнаць трыццацітысячны недахоп. Трэба было пашукаць іншага спосабу. Прадаўшчыца крамы нумар 1, Яўгенія Пешка, таксама прынясла да касы грошы, якія натаргавала за апошнія дні. Тады старшыня мілейчыцкага ГС-у Уладзімір Пракаповіч папрасіў яе да свайго кабінета. Апрача старшыні прадаўшчыца сустрэла там галоўбуха Яна Баенскага, кіраўніка гандлю скупкі Яўгеня Дубца і кіраўніка гандлю Генрыха Васілеўскага. Той апошні, як ніколі, пачаў падрабязна распытваць прадаўшчыцу аб справах, звязаных з яе крамай, а асабліва дамагаўся высвятлення прычын, з-за якіх яна не выканала плана.

— Не толькі я не выканала плана, — адказала Яўгенія Пешка.

— Гэтае мы ведаем, — гаварыў кіраўнік гандлю, Генрых Васілеўскі. — Вы за другіх не адказвайце, а самой трэба добра працаваць, бо інакш... свабодная дарога.

— Так, вы можаце ў нас працаваць, або не, — заўважыў старшыня, Уладзімір Пракаповіч. — Нам гэта абыякава. Ахвотных, напрыклад, на вашае месца ў краме ёсць напэўна шмат. Аб тым не забывайце. Але пакуль мы разам працуем, трэба ўзаемна памагаць сабе.

— А ў чым жа магу я вам дапамагчы? — запытала перапалоханая гэткай гутаркай прадаўшчыца.

— Колькі грошай прынеслі вы сёння да касы? — нечакана запытаў старшыня.

— 9.100 злотых, — адказала прадаўшчыца.

— А не маглі б вы недзе знайсці яшчэ дваццаць тысяч злотых? — пытаў далей старшыня.

— Дваццаць тысяч злотых? Адкуль?! Вы хіба жартуеце, пане старшыня? — здзівілася прадаўшчыца.

— Не, не жартую. Грошы пазычыць вам кіраўнік аддзела скупкі, Яўген Дубец, — рашуча адказаў старшыня і, звяртаючыся да Я. Дубца, дадаў:

— Праўда, Дубец, пазычыш ёй гэтыя дваццаць тысяч злотых?

— Чаму не, магу пазычыць на нейкі час, але толькі на працэнт, — пацвердзіў кіраўнік скупкі. Маю ў спулдзельчай ашчаднай касе некалькі дзесяткаў тысяч злотых, якія атрымаў за згарэлыя будынкі.

— Вось бачыш, няма ніякай бяды, — звярнуўся старшыня да прадаўшчыцы. — Ты, урэшце, не мусіш гэтых грошай трымаць нават у руках. Выпішы

Мары здзяйсняюцца

Старэнькі, ужо аджыўшы свой век будынак сямікласнай пачатковай школы ў вёсцы Ляшукі (Гайнаўскі пав.), ледзь змяшчаў і змяшчае ў сваіх залах усіх вучняў. Цяжкія ўмовы да працы маюць тут настаўнікі, а вучні да навукі. Таму ўсе марылі, каб дачакацца пабудовы новага школьнага будынка. Цяпер мары іх здзяйсняюцца — у Ляшуках будуецца новая школа.

Лёгка стала на душы жыхарам Ляшукоў, Міхнаўкі і Бакавога, калі даведаліся яны аб рашэнні ўлад адносна пабудовы школы. Таму яны не пашкадавалі сваіх рук, і, каб хутчэй пачалася пабудова, вырашылі ўкласці крыху грамадскай працы. Грамадскім чынам ачышчана плошчу пад фундамент, звезена патрэбную колькасць камення і жвіру, выкапана яму на лясаванне вапны і вапну злясавана. Найбольш грамадскага чыну ўклалі наступныя грамадзяне: старшыня бацькоўскага кэмітэта ляшуцкай школы Мікола Засім, Пятро Харкевіч, Кастусь П-цынскі, Іван Грыка, Якім Харкевіч, Васіль Харкевіч с. Арсення, Павел Харкевіч с. Сяргея з Міхноўкі. Былі, нажаль, і такія людзі, якія не ўклалі сваёй цагелкі.

Пабудова школы пачалася ў месяцы жніўні. Выконвае яе будаўлянае тэрановае прадпрыемства з Бельска. Цагляны будынак расце, як грыбы пасля дажджу. Кіраўніцтва пабудовы цешыцца рабочымі, якія з'яўляюцца жыхарамі навакольных вёсак. Яны сумленна выконваюць сваю працу. Калі не прыціснуць марозы, дык пабудова школы ў сырым выглядзе закончыцца ў месяцы снежні, а вясною наступнага года плануецца яе выканчэнне.

МК

НАВУКОВА-ЛІТАРАТУРНЫ ЗБОРНІК І БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР НА 1961 ГОД

Прыпамінаем, што ГП БГКТ прымае заяўкі на Навукова - літаратурны зборнік і беларускі каляндар на 1961 год, які ўжо складаецца ў друкарні.

НА ДЗЕНЬ НАСТАЎНІКА

Па ўсёй краіне ідзе падрыхтоўка да святкавання дня настаўніка. Зразумела, што падрыхтоўка найбольш кранае самых настаўнікаў. Настаўнікі кожнага раёна рыхтуюцца правесці вечар гэтага дня супольна. Але большасць настаўнікаў вырашыла стварыць у гэты дзень насельніцтву сваіх аколіц магчымасць культурнай разрыўкі. Напрыклад, вельмі атракцыйную праграму на свой дзень склалі настаўнікі раёна Нараўка. Яны рыхтуюць пастаноўку п'есы «Смолякова», а таксама некалькі скетчаў і песняў (беларускія і польскія). З гэтай праграмай выступяць настаўнікі ў зале клуба ў Нараўцы. А настаўнікі з самой Нараўкі рыхтуюць скромнае выступленне вучнёўскага мастацкага гуртка сваёй школы.

(мк)

ЖЫВАЯ ВАДА

(Працяг са стар. 3)

адказала пані. Ніхто з людзей не пасмеў пярэчыць знатнай пані і яе здаравенным лёкаям.

Як толькі панскі сабака вылез з вады, на вачах у людзей берагі крыніцы сышліся, жывая вада знікла.

Стогн жаласці пракаціўся па натоўпе сабраных. Пані, прадчуваючы нядобрае, у момант знікла. Людзі кінуліся ратаваць цудоўную крыніцу. Адкопвалі яе чым хто мог. Капалі і рыдлёўкамі і рукамі. Капалі і многа і доўга. Але не маглі трапіць на яе след. Зямля ўсюды была сухая. Пасмутнеўшыя людзі разбрыліся па сваіх хатах.

Праз нейкі час на месцы цудадзейнай крыніцы зноў паявілася вада. Але яна ўжо не была халодным струменем, а кропля за кропляй сачылася быццам слёзы. Людзі зноў кінуліся да крыніцы. Кропля да кроплі збіралі ваду і шукалі ў ёй ратунку ад сваіх няшчасцяў і хвароб. Але вада больш не лячыла.

Як знікла крыніца з жывою вадою, на вёску пасыпалася няшчасце за няшчасцем. Ноччу, увосень, не вядома з чаго згарэла старая царква. Прышло паветра на вёску. Людзі ўміралі, як мухі, і некаму было хаваць пакойнікаў. Людзі ва ўсім вінавацілі фанабэрыстую знатную паню з сабакам. Не шукалі яны збавення ў крыніцы. Сцежкі да яе хутка зараслі травой і карчамі, а людзі пачалі забываць месца, дзе некалі біла жывая вада.

Крыніца ж не дала забыць аб сабе. Нават тады, калі збожжа на палях жоўкне ад няўмольнай засухі, на месцы крыніцы заўсёды кропля за кропляй сачыцца вада, быццам слёзы па загубленым шчасці.

Апрацаваў М. Гайдук

І яшчэ адзін конкурс — на прыгожыя, высокія таполі.

22 кастрычніка ў Варшаве, у часе падсумавання вынікаў першай краёвай кантрактацыі і конкурсу па вырошчванню гэтай карыснай расліны, яе плантатары дэманстравалі свае «тапалёвыя» дасягненні. Бачым, што і Беласток заняў тут пачэснае месца.

Падазеранскі дзяцінец

Праходзячы каля пачатковай школы ў Падазеранах, Беластоцкага павета, я здзіўлены быў прысутнасцю ў гэтым месцы малых дзяцей. Яны весела гулялі на школьнай плошчы сярод клумбаў засыхаючых, асенніх кветак, надаючы асеннему, сумнаму малюнку нейкі жывы і радасны выгляд.

— Ці гэта таксама вашыя выхаванцы? — запытаў я кіраўніка, грамадзяніна Лясоту, зайшоўшы ў школу.

— Нашыя, але яны яшчэ не школьнікі, — адказаў кіраўнік.

— Як жа гэта? — запытаў я, нічога не разумеючы.

— Ды проста, — адказаў кіраўнік. — Гэта выхаванцы нашага дзяцінца. Дзеці яшчэ дашкольнага ўзросту.

2 гады таму назад не мала мелі турбот бацькі ў Падазеранах са сваімі малодшымі пацехамі. Асабліва ў час палявых работ. Старэйшыя дзеці пойдуць у школы, а малодшых няма куды дзяваць. У хаце ж без дагляду не пакінеш такіх і ў поле браць нявыгадна.

На адным з бацькоўскіх сходаў настаўнікі мясцовай школы выступілі з вельмі цікавай прапановай.

— Давайце арганізуем дзяцінец у вёсцы, — гаварыў кіраўнік Лясота. — Дорага каштаваць не будзе, а карысць вялікая. Справу грунтоўна абмеркавалі і бацькі згадзіліся.

Ужо два гады ў Падазеранах існуе дзяцінец. Бацькі ім вельмі здаволены. Дзеці ад 8 да 17 гадзіны весела праводзяць час у дзяцінцы. Яны тут маюць належную апеку і добрае выхаванне. У час знаходжання ў дзяцінцы малышы атрымоўваюць 2 разы добра падрыхтаваную ежу. Выхавацельніцай дзяцінца з'яўляецца Браніслава Юрчак. Два гады таму назад яна закончыла ліцэй выхавацельніц дзіцячых садоў у Беластоку.

— Сваёй працай, — гаворыць Браніслава Юрчак, — я вельмі здаволена. — Люблю гэтую працу. Відаць, што і малышы вельмі любяць сваю «паню», бо калі да іх звяртаецца, або прапануе нейкую цікавую гульню, вачаняты малышоў гараць пацёрачкамі ад захаплення. Выхавацельніца паказала мне пакой, дзе дзеці гуляюць у час непагоды. Ён хаця і невялікі, але чыста ўтрыманы. Тут шмат усялякіх забавак. На сценах цікавыя малюнкі з розных казак. Выкананыя яны (аб гэтым я даведаўся потым) рукамі самай выхавацельніцы.

— Ці гэтыя забаўкі куплены за кошт бацькоў? — пацікавіўся я.

— Не, — адказала выхавацельніца. — Мы ў апошні час наладзілі цесную сувязь з Таварыствам прыяцеляў дзяцей (ТПД). Таварыства нам шмат дапамагае, у тым ліку і фінансава.

— А колькі плацяць бацькі за апеку над дзяцьмі.

— Бацькі плацяць прадуктамі. Прыносяць, хто бульбу, хто сала, малако, крупы, мяса. Так плаціць ім выгадней і нам лепш.

— Добрая рэч дзяцінец у вёсцы, — думаў я, ад'язджаючы з Падазеран. На жаль, вельмі мала яшчэ іх у нашых вёсках. А чаму ж? Як сведчыць прыклад Падазеран, арганізаваць дзяцінец у вёсцы не так ужо і цяжка. Абы ахвота.

В. БАРШЧЭЎСКІ

ЧЫЦКІЯ НАТАРЫ

толькі адзін квіт на суму 29.100 зл., г. зн. на суму, якую ты зараз здаеш, плюс пазычаныя грошы ад Дубца. Усё апошняе аформім мы тут самі. Зразумела?

— Ну, добра, — вымавіла прадаўшчыца пасля даўжэйшага маўчання, — але хто будзе аддаваць гэтыя грошы? Яны ж будуць запісаны на конце маёй крамы.

— Доўг Дубцу аддасі паступова з уплываў да касы тваёй крамы, — выясніў старшыня.

— То ж у мяне за некалькі дзён рэманент, усё выкрыецца. Будзе суперата.

— Пакінь ужо нам гэтыя турботы, а зараз ідзі і зрабі, як чула, — рашуча адказаў старшыня.

— Што ж асталося беднай прадаўшчыцы. Мо' не паслухаць сваіх «начальнікаў»? Чула ж яна: на яе месца чакае шмат ахвотных.

На другі дзень (2.I.60 г.) Яўген Дубец узяў патрэбныя грошы, прадаўшчыца дала патрэбны квіт, а спулдзельчая каса адзначыла ў сваіх актах, што грошы ўплылі 31 снежня 1959 года.

Гэткім чынам ГС у Мілейчыцах выканаў свой фінансавы план за 1959 год.

Чацвёртага студзеня ў краме Яўгеніі Пешка адбыўся рэманент. Ён мусіў адбыцца, бо так прадбачваў план. Узнікла небяспека, што нечакана будзе дваццацітысячная суперата ў сувязі з пазыкай і ўсё выясніцца. Але і на гэта знайшоўся спосаб. Проста праўленне мілейчыцкага ГС-у «падказала» сваім рэвізорам, якія праводзілі гэты рэманент, каб яны на суму 20 тыс. зл. зрабілі асобныя спісавыя лісты і то ў двух экземплярах, замест, як звычайна, у чатырох. Потым гэтыя спісавыя лісты затаілі і знішчылі.

Гэткім чынам усё прайшло вельмі гладка. Дабрадушны кіраўнік скупкі — Яўген Дубец — рэгулярна атрымліваў свой доўг разам з працэнтамі, а праўленне спакойна спала сном заслужаных рацыяналізатараў у галіне спосабаў на цудоўнае выкананне планаў.

І мо' спалі б так да сённяшняга дня. Але Мілейчыцы — гэта не Варшава. Тут нават іголку цяжка схаваць, каб хто не знайшоў, а што тады гаварыць аб гэтым злачынстве, якому рогі самыя з мяшка вылазяць.

Ужо ў красавіку бягучага года справа трапіла да мілейчыцкай міліцыі, якая з недастатковай энергіяй узялася за яе. Урэшце гэтым злачынствам пацікавілася павятовая пракуратура ў Сямяцічах. Арыштавана старшыню мілейчыцкага ГС-у Уладзіміра Пракаповіча, які зараз чакае на судовы разбор.

Цікава толькі, чаму іншыя яго сябры — супольнікі дагэтуль карыстаюцца свабодай? Яны ж, на маю думку, не менш адказныя за гэтае злачынства, чым сам старшыня.

ВУЭР

ЯК ЖЫЦЬ, КАБ ЗДАРОВЫМ БЫЦЬ

ЭТЫ АРТЫКУЛ АДРАСУЕМ АСОБАМ ПА 40-КОЎЦЫ.

Статыстыка паказвае, што адно з першых месц у смяротэльнасці займаюць захворванні сэрца і кравеносных сасудаў, у прыватнасці ацерасклероз.

ТВАРОГ? – ТАК!
ГАРЭЛКА? – НЕ!

Развіццё ацерасклероза звязана са скапленнем у крыві і адлажэннем на сценках краваносных сасудаў халесцерына — шкоднага рэчыва, якое знаходзіцца ў многіх прадуктах, напрыклад, у жаўтку яйка, тлушчу свініны, алею. Старэйшаму чалавеку лепш не есці гэтага, а таксама нельга есці почак, мазгоў, лёгкіх, пячэні забітых жывёл. Таксама шкодныя ўсялякія вострыя стравы з перцам, гарчыцай, хрэнам. Замест гэтых прадуктаў трэба старэйшым людзям есці пабольш малака, малочных прадуктаў, гароднiны, фруктаў, ягад, хлеба, худога мяса, і варанай рыбы. Асабліва здарова штодзень з'ядаць 20 — 30 дкг тварагу. Вельмі карысны таксама бялок яйка, рыс, шпінак, бульба, капуста, гарох, фасоля.

Вельмі шкодным у хваробах старасці з'яўляецца пераяданне. Вядома, напрыклад, што калі штодня выпіваць звыш нормы толькі адну шклянку малака, або з'ядаць кусок хлеба з маслам, то за год у арганізме паўстане 7,8 кг лішняга тлушчу. А атлусценне дае лішнюю нагрузку для сэрца і псуе яго працу.

Так, як схільнасць да атлусцення прыбывае з гадамі, (старэйшыя значна часцей тлусцеюць), мужчынам ад 40 год і жанчынам ад 35 год трэба слядзіць за вагой свайго цела. Калі яна павышаецца пакінуць есці ўсё тлустае, салодкія і мучныя стравы, менш ужываць салёных прадуктаў бо яны павышаюць апетыт. Лішняму атлусценню памагае і алкаголь. Ён шкодны. Людзі, якія п'юць гарэлку часта маюць здаровы выгляд, чырвоныя шчокі. Але гэта толькі на выгляд здаровы чалавек. Па сутнасці ж алкаголь вядзе да хвароб, тым больш, што гарэлку любяць закусваць тлустымі ежамі.

„ШУКАЮ БАЦЬКІ"

(У арыгінале «Дзяўчынка шукае бацьку»).

Першыя дні вайны. Бамбардаванне. Гіне маці 5-гадовай Лены. Маленькую сіротку прыгортвае ляснік, які са сваім унукам Янкам жыве ў бліжэйшым лесе. Нечаканая дзяўчынкай пачынаюць цікавіцца немцы. Аказваецца, што Лена з'яўляецца дачкой камандзіра партызанскага атрада «бацькі Панаса», дзейнасць якога заходнікі здорава адчулі на свайй скуры. Да ляснічоўкі набліжаецца атрад нямецкіх карнікаў. Але папярэджаныя Лена і Янка ўцякаюць у глыб лесу. Нямецкую пагоню намагаецца ўстрымаць стары ляснік са сваёй паляўнічай стрэльбы. Аднак у няроўнай барацьбе ён гіне. Які лёс будзе дзяцей загнаных брэхам нямецкіх сабак у глыб дрыгвяснай глушы лесу, як дзяўчынка знойдзе бацьку, аб гэтым расказвае фільм беларускага рэжысёра Льва Голуба — «Шукаю бацькі». Галоўную ролю ў фільме іграюць дзеці Аня Каменкава, ролю Янкі — Вова Гуськоў.

Фільм узнагароджан на фестывалі фільмаў у Мар дэль Плята (Аргентына). Ён ужо ўвайшоў на экраны нашых кіно.

НАВІНЫ ТЭХНІКІ І НАВУКІ ■ НАВІНЫ ТЭХНІКІ І НАВУКІ ■

ПЛЕЎКА НА ВОЗЕРЫ

Вучоныя ўжо даўно шукаюць спосабаў змяншэння выпарэнняў вады. Нядаўна для гэтай мэты было прапанавана дадаваць у ваду вельмі невялікую колькасць высокамалекулярнага спірту (напрыклад, актадэцылавага). Гэты спірт зусім не раствараецца ў вадзе і **пакрывае яе найтанчэйшай плеўкай, у дзесяць тысяч разоў танчэйшай за чалавечы волас. Плеўка пакрывае ўвесь вадаём, і вада не выпароўваецца.** Спірту ж для гэтай мэты патрабуецца вельмі мала. Так, каб пакрыць суцэльнай плеўкай сажалку даўжынёй у 100 метраў і шырынёй у 30 метраў, трэба ўсяго 5 грамаў спірту, гэта значыць адзін напарстак.

Плеўкай можна ахаваць ад высыхання не толькі вадаёмы але і расліны.

НАФТА Ў КОСМАСЕ

Не так даўно ў амерыканскім часопісе «Сайенс» («Навука») з'явілася цікавае паведамленне. Пры даследванні асколка вялікага метэарыта «Cold Bocereld», у ім былі выяўлены сляды арганічнага рэчыва тыпу нафты або бітуму. Звычайна метэарыты, якія падаюць на Зямлю з касмічнай прасторы, пры праходжанні праз зямную атмасферу моцна напаляюцца, і нават калі б у іх і былі сляды арганічных рэчываў, то яны б выгаралі. Толькі ў буйных метэарытах - балідах, якія падаюць на Зямлю, унутраная частка мала змяняецца. У апошнія гады хімікамі распрацаваны дакладныя метады даследавання. Адзін з такіх метадаў—люмінесцэнтны. Ён дазваляе выявіць адну частку нафты або іншага тлушчападобнага рэчыва на мільён частак пустой пароды. Дарэчы, ён і быў выкарыстан амерыканскімі вучонымі.

Іх адкрыццё ўзбудзіла спрэчкі. Ужо шмат гадоў большасць вучоных лічыць, што нафта — прадукт ператварэння пад велізарным ціскам рэшткаў жывога жыцця. А гэта азначае, што калі ў космасе ёсць нафта, значыць там павінна быць і жыццё.

З другога боку, вялікі рускі хімік Мендзялееў у свой час распрацаваў тэорыю, па якой нафта можа ўтварацца і без удзелу жывых істот. Калі гэтая тэорыя правільная, то на зямлі павінна быць вельмі многа нафты і газу на вялікіх глыбінях. Адсюль узнікае вывад, што іх хопіць на многія тысячагоддзі.

ІЗАТОПЫ ВЫВОДЗЯЦЬ КУРАНЯТ

На адной з прыгарадных маскоўскіх птушкафабрык размясцілася радыёлагічная лабараторыя. Тут вывучаюць уплыў слабага радыёактыўнага выпраменьвання на размнажэнне курэй. Аказалася, што калі яйкі перад закладкай у інкубатар падвергнуць слабаму дзеянню радыёактыўных прамененняў, куранята будуць выводзіцца значна лепш. Са ста неабпраменьваных яек выводзіцца звычайна 84—86 куранят, а са 100 абпраменьных — 93—94 куранят. У росце і развіцці «радыёактыўныя» куранята не толькі не ўступаюць, але нават пераўзыходзяць сваіх звычайных братоў.

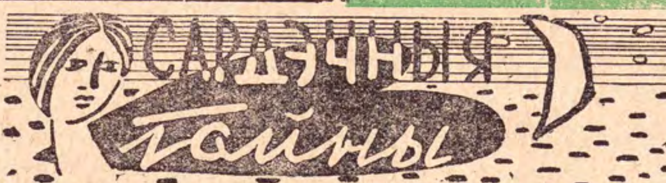
Прыведзены прыклад не адзінкавы, калі ўжываюцца ізатопы ў сельскай гаспадарцы. Калі пад выпраменьванні ізатопа кобальту — 60 паклясці на некалькі мінут мяса або іншы прадукт, які хутка псуецца, то ў ім будуць забіты ўсе мікробы. Такое мяса можна даволі доўга захоўваць без халадзільніка — яно не сапсуецца.

НАВІНЫ ТЭХНІКІ І НАВУКІ ■ НАВІНЫ ТЭХНІКІ І НАВУКІ

ЦІ ВЕДАЕЦЕ ШТО...

...жалобны колер ў Сірыі — блакітны, у Егіпце жоўты, у Абісініі — шэры, у Індыі — чырвоны, у Кітаі — белы.

...швейцарскія пчаляры аблічылі, што, каб выраблыць 500 грамаў мёду, пчолы павінны зрабіць 35.000 палётаў (часта далёкіх) і выдабыць нектар з каля 2.000.000 кветак.

ДАРАГОЕ СЭРЦАЙКА!

Вучуся ў IX класе сярэдняй школы. Маю 15 год і... класнага сябра, якога пакахала год таму назад. Чаму ж здаваласе б яго не пакахаць? Ён не надта прыгожы, але вясёлы, ветлівы. Вочы мае сінія як неба. Але вядома — не ў вачах справа. Важна, які чалавек унутры. І вось я перакаханалася, што мой каханы пустазвон і гультай. Ён дрэнна вучыўся і амаль цудам перайшоў у IX клас, у якім мы цяпер вучымся. Цяпер ён зноў не мае ахвоты да навукі. Марнуе свае вялікія здольнасці, якія сапраўды мае. Ці пасля гэтага я магу яго кахаць? Не. Я прыняла ўсе меры, каб здушыць гэтую недарэчную любоў. Зрэшты, ці можа існаваць сапраўднае каханне ў няпоўных 15 год. Яно яшчэ без зместу і хутка праходзіць. І я цяпер шчаслівая. Ніхто мне не замінае спакойна вучыцца і працаваць. Ужо даўно не думаю аб ім так як калісь. Але ён застаўся такім, якім быў. Не вучыцца, лодырнічае і курыць папяросы. Чалавек гіне — ці ж няпраўда? На справе гэты мілы вясёлы Янка вельмі нешчаслівы. Як памагчы яму? Парадзь, Сэрцайка.

Люба А.
Гайнаўка

Абавязкова трэба памагчы здольнаму, але неразумнаму Янку. Як гэта зрабіць? Па-сяброўску. І не самой, а з сябрамі — добрымі вучнямі з свайго класа. Ініцыятарам у гэтым будзеш Ты. Ты арганізуй, намоў сяброў і дыскрэтна вазьміцеся за Янку. Будзьце для яго ветлівы і добры. Не адносцеся звысаку, асуджальна, не ганьце словамі, якія маглі б яго абразіць, не паказвайце, што робіце яму ласку, (бо ў сапраўднасці не робіце) захоўвайцеся свабодна і рабіце ўсё, каб ён забыў аб папяросах, аб лодырнічанні, каб чуўся з вамі добра. Даю такія рады таму, бо з Твайго ліста відаць, што Янка інтэлігентны хлапец і шкада было б, каб, як пішаш, змарнаваўся.

Яшчэ адно да ўсяго вышэй сказанага. У сваёй працы не забывайцеся аб класным выхавацелі. Прадстаўце яму свае прапановы і прасіце дапамогі.

Адносна Твайго кахання да Янкі, лічу вельмі разумным вывад, што ў 15 год на каханне яшчэ рана і ад IX-га класа не варта ім забіваць сабе галаву. Лепш яе забіваць ведамі. Я асабліва веру, што Янка зменіцца на плюс і ў будучым, калі будзеце дарослымі, пажадаю вам шчасця.

СЭРЦАЙКА

З жыцця БГКТ у Варшаве

ПЛАН ПРАЦЫ

Праўленне Варшаўскага аддзела БГКТ на сваім апошнім пасяджэнні зацвердзіла план сваёй працы на IV квартал г. г. Згодна з прынятым планам адбудуцца ў Аддзеле цікавыя мерапрыемствы.

4 лістапада г. г. у памяшканні Варшаўскага аддзела адкрылася выстаўка рысункаў Янкі Анісэровіча.

Запланавана шмат літаратурных вечараў. Адбудуцца таксама два вечары беларускай песні з грампласцінак у выкананні Забэйды Суміцкага з прэлекцыяй Пятра Ластаўкі аб спяваку і ў выкананні Беларускай Дзяржаўнай Капелы пад кіраўніцтвам Рыгора Шырмы з прэлекцыяй Віктара Шведа аб Шырме і яго капелы.

У палове лістапада г. г. Варшаўскі аддзел арганізуе «Вечар Дружбы» ў спалучэнні з мастацкай і танцавальнай часткай. На чарговым пасяджэнні дыскусійнага клуба Янка Анісэровіч выступіць з дакладам аб нацыянальным пытанні ў Леніна.

Зараз балетная група Варшаўскага аддзела БГКТ пад кіраўніцтвам Рычарда Адамовіча рыхтуецца да сваіх выступленняў.

В. Ш.

Беларускія радыёперадачы

Як мы даведваемся ад нашых чытачоў, расце зацікаўленасць беларускімі радыёперадачамі Беластоцкага «Радыё».

Палявыя работы закончыліся і гэта дазваляе жыхарам вёсак больш часу прысвяціць для радыё. Але як аказваецца, тыя нават, што карыстаюцца ў хаце радыёпрыёмнікамі не заўсёды ведаюць, калі перадаюцца беларускія радыёперадачы Беластоцкага «Радыё». Падаем да ведама, што беларускія радыёперадачы можаце слухаць **у кожную сераду ў гадз. 18^{00}—18^{15}.** Яны паўтараюцца **ў кожную суботу ў гадз. 13^{00}—13^{15}.**

Увага! Тых, якія маюць радыёкропкі, паведамляем, што кіраўнікі радыёвузлоў на тэрыторыі ўсяго ваяводства не толькі могуць, але нават абавязаны ўключаць у сетку сваёй радыёвай акругі ўсю праграму Беластоцкага «Радыё».

(мк)

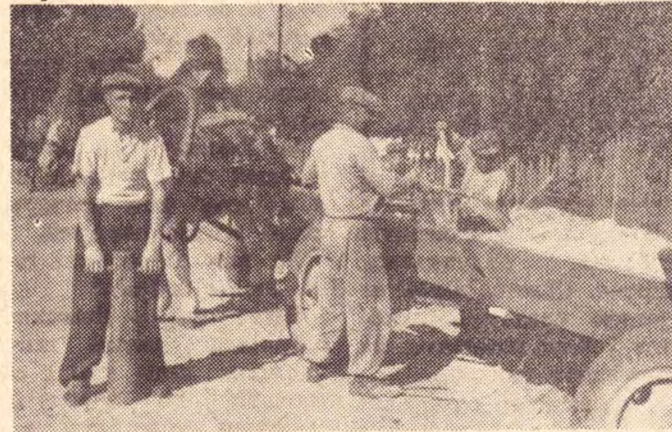
БУДЗЕ БРУК

Восенню і вясною дарога праз вёску Вулька Нурэцкая (Сямяціцкі павет) пераўтвараецца ў цякучую рэчку балота і вады. Не толькі цяжка прайсці там вуліцай без гумовых ботаў, але яшчэ трудней праехаць гружаным возам.

Неўзабаве ўжо гэтыя труднасці стануць успамінам, так як шмат іншых праяў старыны і адсталасці. Зараз у Вульцы Нурэцкай укладваецца брук. Дзяржава дае грошы на пакупку камня, патрэбнага да пабудовы бруку і аплочвае майстраў, а сяляне даюць рабочую сілу ў рамках шарварку.

Шкада толькі, што працы пры пабудове бруку вельмі доўга цягнуцца.

В. Р.

На здымку: дарожныя майстры Мар'ян Паскрубка і Аляксей Баранаў за працай пры ўкладанні бруку.

фота — В. Рудчык

З працы навуковага гуртка пры ГП БГКТ

Члены існуючага пры ГП БГКТ навуковага гуртка на сваім чарговым пасяджэнні 30.X. гг. абмеркавалі наступныя працы: В. Склубоўскага «Некаторыя пытанні беларускага нацыянальнага руху», Л. Філіпік «Да гісторыі польска - беларускіх лексічных узаемаадносін» і Г. Анаціка «Ўспаміны аб беларускай вёсцы».

У часе шырокай дыскусіі члены навуковага гуртка адзначалі, што гэтыя цікавыя працы пасля некаторай дапрацоўкі павінны знайсціся ў навукова - літаратурным зборніку на 1962 год.

На пасяджэнні паклікана рэдкалегію новага зборніка, якая будзе займацца падрыхтоўкай закваліфікаваных да друку прац. У склад рэдкалегіі навукова - літаратурнага зборніка на 1962 год увайшлі: Уладзімір Юзвюк — галоўны рэдактар, Алесь Барскі і Вінцук Склубоўскі — члены рэдкалегіі.

В. Ш.

Вечар творчасці Уладзіміра Караткевіча

28 кастрычніка г. г. у памяшканні Варшаўскага Аддзела БГКТ адбыўся літаратурны вечар, прысвечаны творчасці маладога пісьменніка Савецкай Беларусі Ўладзіміра Караткевіча. Вершы і апавяданне таленавітага аўтара чыталі Янка Анісэровіч і Віктар Швед. Апрача таго, Янка Анісэровіч пазнаёміў прысутных са сваім перакладам верша Караткевіча «Чайка».

Цікавая творчасць маладога пісьменніка зрабіла на ўдзельнікаў вечара вялікае ўражанне.

У часе дыскусіі прысутныя выказвалі думкі, каб часцей арганізаваць вечары, прысвечаныя творчасці цікавейшых маладых аўтараў, якія яшчэ не дарабіліся ўласных зборнікаў, а якіх творы параскіданыя па старонках літаратурных часопісаў. У вечары прыняла ўдзел 25 асоб.

В. Ш.

КНІЖКІ ДЛЯ СТУДЭНТАЎ ЗНС

Аддзяленне беларускай філалогіі Завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку дагэтуль мела турботы з недахопам беларускай мастацкай і крытычнай літаратуры. Поўных выданняў твораў пісьменнікаў і паэтаў, твораў самых навейшых, неабходных у карыстанні дзеля глыбейшага пазнання роднай літаратуры няма ў прадажы ў нашых кніжных магазінах. Таму кіраўніцтва ЗНС дзеля папаўнення сваёй бібліятэкі неабходнай беларускай літаратурай ззярнулася з просьбай аб дапамогу да Беларускага таварыства культурнай сувязі з заграніцай у Мінску. Просьба прынята з прыхільнасцю і ўжо 20 кастрычніка ЗНС атрымала экземпляры поўнага выдання твораў Янкі Купалы і Якуба Коласа.

Таварыства культурнай сувязі з заграніцай у Мінску ў сваім пісьме паведамляе, што ў недалёкім часе нашы студэнты атрымаюць усю неабходную літаратуру.

(МК)

КІНО

БЕЛЬСК «ЗНІЧ» — ад 15—17 — **«Вятр в очы»** — (савецкі); ад 18—20 — **«Тшпётка»** (савецкі).

ГАЙНАЎКА «ВОЛЬНОСЦЬ» — ад 15—17 — **«Недоконьчона повесць»** (савецкі); ад 18—20 — **«Космос взыва»** (савецкі).

ДУБРОВА «БЛЫСКАВІЦА» — ад 15—17 — **«Марынаж з Комэты»** (савецкі); ад 18—20 — **«Огністэ вёрсты»** (савецкі).

САКОЛКА «КЛОС» — ад 15 — 17 — **«Ноцны патроль»** (савецкі); ад 18—20 — **«Гды кобета зостае сама»** (савецкі).

СЯМЯЦІЧЫ «САЮШ» — ад 15—17 — **«Муй укоханы»** (савецкі); ад 18—20 — **«Муму»** (савецкі).

БЕЛАВЕЖА «ЖУБР» — ад 15—18 — **«Гісторыя еднэй мілосьсці»** (савецкі); ад 18—20 — **«Неземске гісторые»** (чэхаславацкі).

ГАРАДОК «ЗВЯЗДА» — ад 15—17 — **«Тшпётка»** (савецкі); ад 18—20 **«Тысёнц талярув»** (польскі).

КЛЯШЧЭЛІ «ГЭЛЬ» — ад 15—17 — **«Ляцяць жураўлі»** (савецкі); ад 18—20 — **«Неземске гісторые»** (чэхаславацкі).

КРЫНКІ «МАЛЬВА» — ад 15—17 — **«Вэсэлі вспуллёкатожы»** (савецкі); ад 18—20 — **«Фалшэж»** (чэхаславацкі).

МІХАЛОВО «СТАЛІЦА» — ад 15—17 — **«Чтэрдзесты первшы»** (савецкі); ад 18—20 — **«Вспульны покуй»** (польскі).

МІЛЕЙЧЫЦЫ «ТЭНЧА» — ад 15—17 — **«Баллада а салдаце»** (савецкі); ад 18—20 — **«Пан Анатоль шука мільёна»** (польскі).

НАРАЎКА «ЛЯС» — ад 16—20 — **«Право уліцы»** (французскі).

НАРВА «МЭЛЁДЫЯ» — ад 16—20 — **«Моральносць пані Дульскей»** (чэхаславацкі).

ОРЛЯ «ОЖЭЛ» — ад 16—20 — **«Гды кобета зостае сама»** (савецкі).

РАЙСК «ЕДНОСЦЬ» — ад 16—20 — **«Др. Корда арэштованы»** (нямецкі).

ЧАРОМУХА «КОЛЕЯЖ — ад 15—17 — **«Таня і ей маткі»** (савецкі);

ЧЫЖЫ «ЗВЫЦЕНСТВО» — ад 16—20 — **«Мейсцэ на земі»** (польскі).

(Увага! Лічбы нпр. «ад 16 — 20» азначаюць дні месяца).

(Працяг са стар. 3)

нуў Ларэ. — Я еду да Керна неадкладна. Я не магу яе пакінуць там. Едзем са мною, Артур!

Артур прайшоўся па пакоі. Якое нечаканае ўскладненне!

— Паслухай, — сказаў Артур, апусціўшы рукі на плечы мастака. — Цяпер больш, чым калі - небудзь, нам неабходна моцна ўзяць сябе ў рукі і ўстрымацца ад неабдуманых учынкаў. Справа зроблена. Брыке ў Керна. Ці варта трывожыць заўчасна звера ў яго бярлозе? Як ты думаеш, раскажа Брыке Керну аб усім, што здарылася з ёю з таго часу, як яна ўцякла ад яго, аб нашым знаёмстве з ёю і аб тым, што мы шмат даведаліся аб Керне?

— Яна нічога не скажа, — упэўнена адказаў Ларэ.

— Будзь цярплівы, Ларэ, — сказаў Артур. — Нашы мэты зыходзяцца. У нас дзве дарогі: або нанесці Керну неадкладны ўдар, або пастарацца спачатку іншым шляхам даведацца аб лёсе галавы майго бацькі і аб Брыке. Знішчыць галаву можна ў некалькі мінут. Калі толькі паліцыя пачне дабівацца да яго дзвярэй, ён знішчыць усе сляды злачынства перад тым, як адкрые дзверы. І мы нічога не знойдзем. Не забудзь, Ларэ, што Брыке таксама «сляды злачынства».

— Тым больш яе трэба хутчэй ратаваць, — горача запярэчыў Ларэ.

— Так, ратаваць, але не паскорыць яе смерць.

52

— Але што ж рабіць?

— Ісці іншым шляхам. Мары Ларан нам можа даць куды больш вартасныя дадзеныя, чым Брыке. Ларан ведае размяшчэнне дома, яна даглядала галавы. Магчыма, яна гаварыла з маім бацькам.

— Дык давай хутчэй Ларан.

— На жаль, яе спачатку трэба таксама вызваліць. Яна ў бальніцы. Відавочна, у адной з тых бальніц, дзе за добрыя грошы трымаюць пад замком такіх жа хворых, як мы з табой. — І Дауэль расказаў сябру аб сваёй сустрэчы з маці Ларан.

— Нам неабходна сустрэцца з Ларан, — сказаў Артур.

— Я неадкладна еду туды.

— Гэта было б неасцярожна. Нам асабіста трэба паказвацца толькі ў тых выпадках, калі нічога іншага не застаецца. Трэба знайсці вернага чалавека, які паехаў бы ў Ско і завёў бы знаёмства з абслугай бальніцы. Калі ўдасца падкупіць каго, справа будзе напалавіну зроблена.

Ларэ нарэшце прымірыўся з палітыкай асцярожнага дзеяння.

— Але каго ж мы знойдзем? О, Шоўб! Малады мастак. Нядаўна прыехаў з Аўстраліі. Мой сябра, цудоўны чалавек, выдатны спартсмен. Для яго гэтая справа будзе таксама свайго роду спортам. Да д'ябла, — вылаяўся Ларэ, — чаму я сам не магу ўзяцца за гэта?

— Гэта так рамантычна? — з усмешкай спытаў Дауэль.

Працяг будзе.

53

„N I W A"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok. ul. Warszawska 11 telefon 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok ul. Wesołowskiego 1 tel. centr 37-41 red. naczelny i sekretariat 25-89
Wydawca: Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa"
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 zł półrocznie — 14.40. zł, rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO Nr 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch" Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.15 zł półrocznie — 20.30 zł i rocznie — 40.60 zł
wpłaty i podać tytuł pisma
Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto PKO Nr 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem: CHZ „ARS POLONIA" Warszawa Krakowskie Przedmieście nr 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16

Nkł. 5.000 Bltk N-1

Алімпіяда

Летам захапляліся грамадзяне Рымскай алімпіядай. Некаторыя праз увесь час алімпіяды зусім не адыходзілі ад радыёпрыёмнікаў, цікавячыся спартыўнымі весткамі. Калі дыктар ломаным ад хвалявання голасам падаваў весткі аб здабыцці медаляў нашымі спартсменамі, больш гарачыя балельшчыкі перажывалі жоўтую ліхаманку, быццам яны спадзяваліся пабачыць гэты медаль на сваіх уласных грудзях.

— Дзе Крым, а дзе Рым — гаворыць прыказка. Вельмі ж далёка наладзілі тую алімпіяду. Таму жыхары нашай вёскі, каб прыблізіць да шырокіх мас зацікаўленне спортам, цвёрда вырашылі, ні больш ні менш, толькі ўласную, вясковую алімпіяду наладзіць. Каб адпаведна падрыхтаваць спартсменаў да алімпійскіх гульняў, яны запрасілі спецыялістаў - трэнераў.

Трэнерам па гонках назначылі Трахіма, вясковага прыгажуна, якога два гады гоніць, ды даганіць не можа каморнік, каб сцягнуць аліменты.

Задзёра Антон згадзіўся быць інструктарам па боксу. Аднойчы на вясковай вечарынцы ён сам адзін (калі не лічыць дапамогі гарэлкі) накаўтаваў аж паўтузіна спакойных хлопцаў, за што 3 гады прасядзеў у турме.

Трэнерам па скаканню выбрана рахункавода Мірона. Сёлета Мірон на трэцюю пасаду пераскочыў і ўжо намераны на чацвёртую скакаць.

Інструктарам па плаванню назначылі Андрэя, кухара нашай гасподы. Кухар пяць гадоў плывае паміж кухоннымі справамі. У час кожнай кантрольнай інспекцыі здаецца вось, вось, утопяць кухара. А ён вынырне, страпянецца і зноў сабе плывае.

Цяжкую атлетыку ўзяў на свае плечы Міхась, кладаўшчык вугальнага склада ГС. Гэты Міхась на сваіх уласных плячах вынес са складу 10 тон вугалю, ды так спрытна, што ніхто не ўбачыў.

Трэнерам па гімнастыцы аднагалосна выбрана цыбатую Марусю, якая ўжо 3 гады гімнастыкуецца ў 7 класе і падае надзеі надалей застацца ў пачатковай школе.

Як бачыце, мілыя чытачы, спецыялістаў па спорце ў нас хапае. І алімпіяда ўдалася б, калі б не старшыня грамадскай рады.

Пераглядзеў наш старшыня спіс трэнераў, ды кажа:

— Дазволу на спартыўныя спаборніцтвы не дам, таму што трэнеры слаба кваліфікаваныя.

Як вам падабаецца гэта, людзі добрыя?

Выходзіць — Рымская алімпіяда толькі таму ўдалася, што там і са свечкай не знойдзеш старшыні грамадскай рады.

Дзядзька Лявонь

НА МЕСЯЦЫ

На Месяцы мясцовыя жыхары заўважылі чаргу пры мясным магазіне:

— Бачыш, Мхулькрых, зноў прыехалі турысты з Зямлі!

Янка Арцімовіч
Белавежа

РЭЛІГІЙНЫ

— Тата, не ўяўляеш, які рэлігійны наш настаўнік.

— ??

— Пасля кожнага майго адказу складае рукі як да малітвы і паўтарае: «Мой Божа, мой Божа...»

Валеры Олешаў
Гайнаўка.

САМААБСЛУГОЎВАННЕ

ХІТРЫ

Прыйшоў Раман да Івана і пытаецца:

— Іван, ты ўжо спіш?

— Не, — адказвае Іван.

— Дык пазыч мне грошай.

— Я ўжо сплю, — адказаў Іван і, адвярнуўшыся на другі бок, «захроп».

Надзя Леўчук
Старына

ШТО ЦЯЖЭЙШАЕ

Настаўнік да вучня: — Адкажы на адно пытанне. Як адкажаш добра, пастаўлю пяць. Што цяжэйшае, кілаграм пер'я, ці кілаграм камення?

— Кілаграм камення, — адказаў вучань.

— Добра, пастаўлю табе пяць, але дагары нагамі, — адказаў настаўнік.

Сцёпа Сідарук
Крывая

У БАЛЬНІЦЫ

Адкрыццё стадыёна

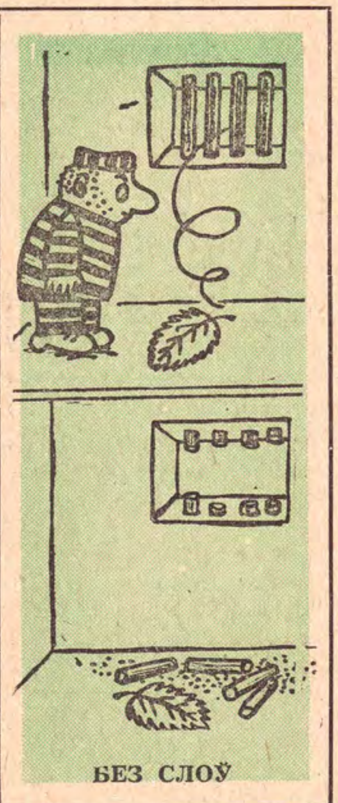
Б. Бжэзінскі

У адной з нашых вёсак ужо 7 год будавалі спартыўную пляцоўку. Сёлета закончана гэтае мерапрыемства і вырашана ўрачыста адкрыць «манументальны» спартыўны аб'ект.

Мне выпадкова давялося быць на гэтай урачыстасці, і я запісаў тры найбольш прыгожыя прамовы. (Так, так, і тут горача гаварылі. У нас жа без прамоў нічога не абыдзецца!)

Першым голас трымаў старшыня прэзідыума ГРН.

— Як старшыня прэзідыума гэарэн, інакш кажучы, войт паводле старога правапісу, не магу я, зразумела, устрымацца, каб не выказаць... дык вось выказваю, зразумела, вялікую радасць, што нашая гэарэн, якая дагэтуль крочыла ў першым шэрагу на дарозе да сацыялізма, цяпер будзе ў першым шэрагу бегаць і скакаць угору! Што нам гаворыць гэты стадыён, грамадзяне? Гэты стадыён гаворыць нам, што ў нас усё для масаў. А калі ў нас ужо праяўляюць клопаты аб масах, то гэта найлепшы доказ, што ў хуткім часе будуць клопаты і аб паасобных грамадзянах. І вось такім чынам мы хутка перагонім захад. Бо што ж гэта ёсць той праслаўлены захад? Чаго мы яму можам зайздросціць, грамадзяне? Абсалютна нічога! Вось, напрыклад, Францыя. Жыхары Парыжа хваляцца сваім падземным метрам... Пхі, вялікая мне рэч!.. Дык у нас жа, у

БЕЗ СЛОЎ

гасподзе гээсу, а не пад зямлёй, на кожным стале стаіць па метры ды яшчэ селядцы з квашаным гурочкам на дадатак!

— Дык з чым жа вы да людзей лезеце, — скажам ім, даражэнькія грамадзяне. — Чым жа вы хваліцеся?.

Далей прамову трымаў культурна - асветны рэферэнт з суседняга ПГР-у.

— Як штатны культурна - асветны спецыяліст, забіраю голас у справе, больш - менш, культуры. Дык вось, спорт — гэта таксама культура, хаця і фізічная больш - менш. І таму варта падкрэсліць з радасцю, што нашая моладзь будзе мець урэшце, больш—менш, культурную разрыўку. Бо што ж маюць рабіць у нядзелю, напрыклад, нашыя дзяўчаты? Вясковае кіно сюды не дабяраецца, прэлегент з дакладам таксама не, ды толькі нарачоны, больш-менш, дабярэцца, а пасля на гарэлку цягне. У грамадскай бібліятэцы кніжак мала, а тыя, што ёсць, пераважна, больш-менш, ідэалагічныя; у той час, калі нашая моладзь любіць крымінальныя і фантастычныя апавяданні. А калі разыходзіцца аб казкі, то ёсць толькі адзін том Бжэхвы і «Малы статыстычны гадавік».

Таму кожны здаровы думаючы чалавек, а нават сам дырэктар нашага пэгээру, ад імя якога я тут выступаю, абавязаны захапляцца гэтым прыгожым спартыўным аб'ектам.

Апошнім голас узяў найстарэйшы жыхар вёскі, 96-гадовы Блажэй Мардула.

— Каханая моладзь! Мясцовыя і імпартаваныя грамадзяне, вы, што наведалі нас сёння як ганаровыя госці. Дазвольце мне старому сказаць некалькі слоў у гэты, так радасны нашым мала- і сярэднярольным шпартоўцам дзень! Стары я ўжо, ой, як стары! Найстарэйшы дзядок у гэтай вёсцы. Колькі я ўжо перажыў? І цара-бацюшку перажыў, і санацыю перажыў, і паноў-дзедзіцаў перажыў, якія мяне эканамічна, або, інакш кажучы пры дапамозе эканома Бартламея Мітрэнгі прыгняталі.

Але сёння дзякуючы нашай калектыўнай народнай уладзе — я вольны, грунтоўна ўсвядомлены старац, звольнены ад мерак і адсыпаў як беззямельны... І ніхто ўжо мне не скажа, як некалі: «Ідзі, хаме, на работу!» А калі ўжо нехта і скажа, дык ветліва: «Не пута ся пад нагамі, таварыш дзядок!»

Дарагая моладзь! Я таксама быў некалі шпартоўцам. Нават рэкорд меў у скоку на яблыню, што ў садку дабрадзея ксяндза... Але тады за такі рэкорд не давалі медаляў. Хіба толькі ксёндз-патрыёт за вушы надзёргаў. Так, так, даражэнькія. Тады за беганне або за скаканне малакасосаў на Алімпіяду не высылалі, як сёння, калі кожны шэры чалавек да яснай будучыні крочыць, а галоўнейшыя з гэтых шэрых нават «Вартбургамі» да дабрабыту едуць.

Дык вось я і цешуся агромна, што нашая моладзь будзе тут сабе вырошчваць усялякія такія шпорты... А няхай сабе вырошчвае наздароўечка! У нашых спулдзельнях прадукцыйных мала што вырошчваюць, у пэгээрах яшчэ менш, то няхай ужо хоць гэтыя шпорты.

А калі нашыя дзецюкі тальова апрацуюцца фізічна на гэтым палі, то нікому не дадуць сабе ў кашу дзьмухаць

Пераклад
Б. Бондара

ЦІ НЕ БАЧЫЎ

Аднойчы селянін, купіўшы на рынку карову, вёў яе па вуліцы горада і так заглядзеўся на вітрыны, што не чуў як нехта перарэзаў вяроўку. Раптам агледзеўся, што каровы няма. Па тратуары ішла якраз пара закаханых.

Ён гаварыў да яе:

— Я ў табе бачу цэлую прыроду, мілае маё ягнятка.

— А ці ты не бачыш там часам маёй каровы? — спытаў селянін.

С. Сэвэрын
Мастаўляны

